

edicija
prvi roman
knjiga 2

Milica Vučković
Boldvin
roman

L O M

BEOGRAD / MMXIX

© Milica Vučković, 2019

urednik izdanja
Srđan Valjarević

BOLDVIN

Posvećujem roman svojim divnim
i beskrajno hrabrim roditeljima

„. . . kako se oseća mornar nakon brodoloma, nasukan na pustom ostrvu, kojem tragovi bivših sapatnika donose više sreće i utehe nego svi kakadui i majmuni na drveću.“

A. Šopenhauer

Jedan dan su me bolele noge godinama, i, prosto, nisam mogla više da izdržim. Čak je i pesničenje prestalo da pomaže, a glavu mi je jedino smirivala pomisao na neke ogromne tregerice okačene o oblak, sa kojih bih visila, ljuljala se i posmatrala sve pod sobom, u želji da nikada ne dotaknem zemlju i ne osetim pritisak gravitacije.

Hladno je jako i sve se u meni trese kao džigerica kojoj lupaju brze šamarčiče vegetom, mora da je minus. Znam to zato što sam umalo apsolutni sluhista, čujem kako vetar cvili napolju, moja bi slobodna procena bila da je oko sedam stepeni ispod nule, taj ton čujem, sedam. Nije to, zapravo, tek slobodna procena, tako nešto pre svega ni ne postoji, puka slobodna procena, ne, uvek je ona zarobljena negde među već poznatim asocijacijama koje samo skupljam li skupljam, toliko da sada već znam tačno da je minus sedam, bez greške. Odavno poznajem tu vezu između zvuka i temperature kao što poznajem je li čaj vruć, topao, ili hladan po tome kako se čuje kada kašikom udarim unutar šolje, koja od punog zvuka počne šuplje da odzvanja kako se čaj hladi. Sve se hladi.

Na raznim sam krevetima i dušecima spavala, nije da se žalim, ali ovaj zaista spada u jedan od gorih, mada dobro sam spavala, da li je do savesti, ili što kažu, dobar vazduh, oštar, zato volim da spavam u hladnom, da bih imala precizne snove. Kada spavam u toplom, uvek sanjam loše, mulj nekakav. U sobi naravno nije minus sedam, ali dovoljno je hladno da me mrzi odmah da ustanem, nemam još uvek snage za to, nije mi se ni motorika dovoljno

razbudila, pa ne bih mogla tako brzo da se obučem pre nego što krenem da cvokoćem. Jesam li, zaista, rekla cvokoćem? Nađa, stvarno. Ležim, ćutim, svi i dalje spavaju. Cvokoćem, kažem, da, ali to je sasvim neki drugačiji glas, moj glas se takve glupe reči nikada ne bi latio, neki je drugi glas provalio u sobu i odlučio tom rečju da me razbudi, zar je zaista nemoguće imati iole privatnosti. Mada provalnika se odavno ne plašim jer ne posedujem ništa što bi bilo kom provalniku moglo biti od koristi, pa se takvi na moja vrata ni ne zaleću, da se ne bi obrukali i ispostavili na loše provalnike, jer provalnik bez plena nije ništa drugo do loš provalnik, koliko god se on vešto na ta vrata sručio. Cvokoćem, pomislim ponovo, podseća me na kokošku koja sitno kljuca, cvokoće zrno po zrno, kao vilica koja od hladnoće zoba sopstvene zube, cvokoće i kad bi se napisalo na papiru, moralo bi da se napiše nekim sitnim rukopisom. Naterala sam se da izvučem ruke i stavim ih preko prekrivača, jednu sa jedne strane tela, drugu sa druge, ravno, paralelno, udobno je i dobro za leđa, nas tri, ruka, pa ja, pa ruka, ali iz drugog ugla to je stvarno glup prizor, neprirodan. I izraz lica mi je glup, bolesnički. Nisam bolesna, kažem, mrdam ruke, jer nisam bolesna, jer umem da mrdam ruke. Počev od leve podlaktice, pošto majicu ne bih da zadižem, zima je; tu je mali crveni beleg koji izgleda kao ožiljak od ugašene cigarete, bezbroj puta sam dobila to pitanje, dakle, da raščistimo s tim, nije od cigarete, beleg je. Imam i dve tamne fleke bliže laktu, to jesu ožiljci, od opekotine, ali nenamerne, naslonila sam se na kafeaparat u jednom kafiću gde sam radila. Davno je to bilo, ali sećam se aparat je stajao u uglu šanka, baš tamo gde sam i sama volela da stojim. Uvek sam stajala u uglu. Naslonila sam se bila na taj kafe aparat, ostala tako

nekoliko sekundi dok nisam primetila odbojan miris. Bio je to miris moje kože koja je pokušala da se odbije od cevke aparata. Cevka, očito, nije mogla do kraja da se zavrne, pa je para stalno malo curela, zato je cevka uvek bila vrela i lepljiva, i ostavljala je isti takav trag na koži, vreo i lepljiv. Drugi ožiljak je tu zato što mi se ista stvar dogodila ubrzo potom, možda kroz sat vremena, zaboravila sam, inače sam zaboravna, tek sam onda promenila mesto gde stojim, jer je cevka bila upornija od mene. Imam i jedan veliki ožiljak na desnoj ruci, ožiljak u obliku čamca, gornje rupe od konaca su moja i dedina glava, a donje rupe su vesla. To deda i ja skupljemo mreže na reci. Posvetila sam im taj ožiljak pre svega jer su i deda i reka bili najlepša stvar mog detinjstva, a i taj ožiljak sam upravo tamo i zadobila. Spakovali bi nas roditelji na par meseci, nas i džakove šećera i brašna, da imaju da nas tamo hrane. Te su godine spakovali i neke velike konzerve sa slatkim i slanim keksom što smo dobijali od Unprofora. Poklopac konzerve je trebalo zadići da bi se dohvatio keks, ali ja sam ruku samo gurnula u tu džinovsku konzervu, konzervu tada veću od mene, i u njoj ostavila komad svog mesa. Dedo je psovao i rat i Unprofor, i obećao mi sladoled ako ne budem plakala na ušivanju. Sladoled, pravi sladoled, iz prodavnice, a ne onaj babin žuti što umuti u šolji. Ko bi još plakao ako će da dobije pravi sladoled.

To je sve što imam od vidljivih ožiljaka, za njih su me najviše pitali pri dolasku, oderana kolena od učenja vožnje bicikla verujem da nisu bitna za moj slučaj. Da, imam i na domalom desnom prstu taj prsten, to nije ni burma ni verenički prsten, rekla sam im odmah, samo sam, eto, odlučila na tom prstu da ga nosim. Ne sviđa mi se ni malo, ali ga volim, majka mi ga je poklonila, i kad god

ga pogledam pomislim, pobogu, nimalo mi se ne sviđa taj prsten, ali ga nosim zbog majke. Taj prsten je simbol roditeljskih emotivnih ucena i nosim ga u inat sebi i svojoj slici o sebi. Previše je nežan i suptilan za nekog poput mene, ali ga zato i nosim, jer me svakodnevna borba s njim zabavlja. Baba moja je govorila, kada ti je sve u životu potaman, stavi kamen u cipelu da te žulja. Možda ga baš zato i nosim, da bi me žuljao, da imam o čemu da mislim kada nemam pametnija posla. Izuzev prstena, nisam inače sklona da robujem stvarima. Sećanjima tek ne, nikako, samo brisati, brisati, svako veče, pred spavanje, uz pranje zuba. Ne mogu da započnem novi dan prepune glave sećanja i karijesa, i onda trljam, jako, sve dok ne zaboravim, dok ne ugledam da je pena u mojim ustima postala roze od krvi i da mi se paradentoza već nazire. Onda sam na sigurnom.

Ispružila sam obe ruke uvis, i savila šake unazad, ka sebi, pod devedeset stepeni spram podlaktica, kao da klečim na plafonu. Desnu šaku mnogo bolje vidim nego levu, kao da mi je bliža. Možda mi je desna ruka kraća, pomislim. Volela bih da je neko u sobi budan pa da ga pitam da pogleda, da pitam, oprostite možete li mi reći da li su mi ruke iste dužine i otuda, iz vašeg ugla, ali ne bi to bio baš najbolji način da se započne razgovor. Razgovori mi baš i ne idu. Niko nije budan, srećom. Po rukama mi je postalo sve hladnije, i konačno toliko hladno da su mi se prsti smanjili. Kada sam ponovo spustila ruke pored kreveta, pravila sam se da nisam čula kada je prsten skliznuo i pao na pod. Mama, dosta je očekivanja. Možda sam mogla to da uradim ranije, da smognem snage i da ga se rešim godinama ranije? Uostalom nije to sada ni vazno jer je dosta jadikovanja nad propuštenim prilikama. Pre-

plavilo me je sitno unutrašnje zadovoljstvo na sve strane, kao kada dete digne glavu u vis i izruči čitavu kesicu pucketavih bombona, a pola kesice zavši van usta.

Dan je dobro počeo.

Brzo sam se obukla, obula vunene čarape, gumene papuče i izašla iz sobe. Polako sam zatvarala vrata da nikoga ne probudim. Nisam se ni okrenula kada je neko iza mojih leđa iznenada ciknuo, uplašila sam se da nisam nekom stala na nogu, da nisam nekom prebila prste?! Dobro jutrooo, kaže, rastegnuto i veselo, pa shvatim, svi prsti su na broju samo neko ima potrebu da i u cik zore ciči i bude dobro raspoložen. To bi trebalo detektovati kao problem, a ne moju mrzovolju. Nerado sam se nasmejala i potvrdno klimnula glavom. Nikada mi taj višak ljubaznosti nije prijao, ujutru posebno ne, nemam ništa ni protiv koga, ali mislim se, ženo, nemojte meni molim vas, ni ne poznajemo se. Očito neka ženica što ovde radi, treba se čuvati takvih, jedan nepromišljeni upliv u razgovor ili bilo kakvo brčkanje u istom značilo bi obavezu. Posle određenog vremena smatralo bi se normalnim da svaki put razgovaramo kad se sretnemo. Zato, jezik za zube i mimika može da kaže šta treba umesto mene. Mimika je i ostala u hodniku da se praćaka na suvo pred tom ženicom. Da imam dvojnicu nazvala bih je Mimika.

„Zbogom Mimika!“ kažem joj i ostavim njih dve iza sebe, a ja se uputim ka kuhinji da uzmem kafu i nešto za doručak.

* * *

Naša prva komšinica bila je udata za nekakvog mafijaša, kako sam to tada razumela. Ili ratnog profitera, švercera, šta god. Moj brat Borko rođen je početkom osamdesetih tako da je makar nekih desetak godina imao ono što su nazivali srećnim detinjstvom, što moji roditelji ne bi rekli za mene, mada sam rođena samo osam godina kasnije. Ne mislim da moje detinjstvo nije bilo srećno, jer je jedino za koje znam. Svakako, ta naša prva Komšinica imala je sina koji je bio približno mojih godina, pa je uvek zvala mene u goste da se igram sa njenim sinom. Brata skoro da nikada nije zvala. Kod Komšinice sam uvek rado išla, ne zbog sina već zbog voća koje sam nemilice jela: pomorandže, banane, mandarine, ananas (ananas?!); sveg onog voća koje nisu šljive i jabuke (uporno, jabuke!), već šareno, tropsko, ono koje ne raste u bašti na selu. Baba je stalno govorila da su sve to gluposti, i da su šljive i jabuke najzdravije jer nisu prskane. Tropsko je, ipak, zvučalo uzvišeno. Toliko bih se najela kod Komšinice da bih dolazila kući oteklog stomaka. Kada je mama to shvatila, rekla mi je da ne smem da pojedem sve što mi Komšinica u gostima da, već da nešto sklonim, stavim u džep i ponese kući, da jede i moj brat Borko. Nerado sam prihvatila tu obavezu, od same pomisli da moram sa Borkom da delim voće već mi ga unapred nije bilo dosta, na kraju krajeva ja sam morala da se igram sa njenim sinom a ne on. Sledeći put sam kod Komšinice pojela duplo više voća, iz straha da će mi biti malo, a kući sam ponela tri kivija, jer mi samo oni nisu izgledali privlačno, i rekla: „evo, poslala je Komšinica Borku tri krompira“. Mama ih je, sećam se, očiju punih suza uzela iz moje ruke, a otac je iz susedne sobe promrmljao „jebem ti ja naše fakultete kad nam dete nikad u životu nije videlo kivi“. Njima je to bilo potresno,

a mene, tada, punog stomaka, nije previše zanimalo ništa o tom kiviju koji nije krompir. Borko je takođe bio zadovoljan jedući kivi, koji je unutra bio sasvim zelen i koji zaista nije bio krompir. Mama mi je govorila da me bole noge zato što rastem.

* * *

Kuhinju je zauzeo švedski sto skromnog sadržaja, ali je imao sve što je potrebno. Postoji ona čuvena pošalica, vic tačnije, gde se čovek iz naše zemlje prepoznaje na gozbi koja ima švedski sto – tako što primakne stolicu. Uvek mi je bilo žao tog čoveka iz vica, kojeg sam najčešće zamišljala kao nacionalistu u trobojnoj majici sa grbom na levom delu prsa, kako alavo guta šuplje sireve iz crtača, dok mu se iza leđa rugaju neki fino obučeni ljudi koji nisu nacionalisti i koji uvek jako malo jedu jer imaju taj luksuz, jer nisu gladni, oni uvek jedu prokleta malo, tek po neki zalogaj stave u usta, kao čavke. Čavke su se uvek rugale nacionalistima i govorile kako je nacionalizam za siromahе, a kako bogati imaju prijatelje svuda. Jeste, mislila sam, imaju prijatelje svuda jer imaju novca da putuju i da te prijatelje steknu. Bilo kako bilo, nisam se osećala kao preveliki nacionalista, ali svakako nisam bila čavka, jela sam malo zbog zdravstvenih problema. Odolela sam svim sirevima, svim omletima, viršlama, muslijima sa sušenim voćem, svim voćnim jogurtima i čokoladnim kremovima, šetala sam pored njih i osetila kako mi se pljuvačka skuplja u korenu jezika. Jednom, kada budem sasvim zdrava, naješću se svega.

Stavila sam nasred tanjira jedan đevrek, u veliku šolju sipala sam trećinu filter kafe i do vrha napunila toplim

mlekom; ne znam, zapravo, baš tačnu razmeru, i da li je to tačno trećina, ali znam boju koju želim da vidim i po kojoj prepoznajem dobru kafu. Doručkovala sam jedno te isto unazad, pa sigurno deset godina, ali sam se svakog jutra radovala tom obroku, tom ritualu, đevrek i bela kafa, to je moj potpis. Prvo doručkovati i popiti kafu u tišini, uvek prvo to. Tek ću posle otići na sastanak u upravi, koji sam juče zakazala kad sam došla.

Uputila sam se ka trpezariji, a sećam se, kad sam bila mala, bilo mi je teško da izgovorim tu reč, pa sam govorila terpezarija, tako je meni zvučalo pravilnije, mada sam kasnije ipak pristala na gramatiku. Trpezarija mi se dopala, dugačka prostorija, zapravo široka, ceo prednji deo mek i beo, sav u prozorima. Kako sam ušla, zvuk mojih papuča dozvao je čoveka koji je sedeo sam u levom uglu, naglo se okrenuo ka meni. Ulaz u trpezariju je bio po sredini pa sam mogla dobro da ga osmotrim, sredovečan i proćelav čovek, osrednje ćelav i osrednje večan, kažem, i nije ti baš neka večnost, osrednja, kažem mu u sebi, ali uvek sam se samo ja smejala svojim šalama. Dakle čovek u srednjim godinama kad bi se uzeo neki opšti prosek životnog veka u ovom podneblju, što bi bilo četrdeset i neka. On sedi leđima okrenut, tako bih ja rekla, a zapravo sedi kako treba, ravno, okrenut ka prozoru, i najverovatnije kroz njega gleda, sumnjam da žmuri; ali ja bih rekla, leđima okrenut – ja ili prozor. Pored njega već prazan tanjir, dopola puna šolja kafe, u tanjiru su ostale samo mrve od dvopeka, nekoliko praznih kutijica marmelade i papir u kome je bio puter. Kada bih morala za doručak da pojedem nešto slatko, povratila bih. On mora da je ustao bar sat vremena pre mene, kako to mogu da zaključim po broju mrva na stolu i pikavaca u pepeljari. Vratio

je pogled nakon ne više od dve sekunde i nastavio sa svojim gledanjem kroz prozor. Sela sam u skroz drugi ćošak. Nadam se da je jedini ovde koji ustaje tako rano, jer mi je ujutru zaista potreban mir. Srećom, čovek nije pričljiv, srećom, takođe, ni suviše kurtoazan, nije se ni javio. Nisam mu zamerila, štaviše, to mu je bio plus. Dakle, od jutros jedan minus za ženu u hodniku i jedan plus za njega – na nuli sam, pa se setim nekih nanula koje je moja majka kao mlada volela da nosi. Nedostaje mi moja mlada majka, ili mi najverovatnije nedostaje sopstvena mladost.

U trpezariji je toplo, dosta toplije nego u sobama, i sama činjenica što sedim u toplom, sa svojom toplom kafom, i gledam kroz prozor sneg i bljuzgu pričinja mi je zadovoljstvo i jedan sasvim mali osećaj sigurnosti je klizio niz mene, mali kao pužić. Đevrek je svež i ukusan, sa mnogo susama, obožavam susam, trudim se da ga što manje rasipam, pa posle olizanim prstom nižem sva zrna koja su otpala i ostala u tanjiru. Ovo mi je tek prvo jutro ovde, tako da nisam ponela nikakav blok ni notes, mogu da dam sebi malo oduška, da se adaptiram, kako oni vole da kažu, oni baš tako vole da kažu, mada meni period adaptacije ništa ne predstavlja. Svuda se osećam podjednako domaće i podjednako otuđeno, ili domaće i strano, dve reči, bez ličnih imena. Ovog puta dajem sebi za pravo da se odmorim, tako da ću, koliko god dana budem mogla da ne radim ništa a da me ne grize savest, ne raditi ama baš ništa, baš tako sad ja volim da kažem, i mimo toga što ama, samo po sebi, ne predstavlja ništa, mimo ama, kažem, to me podseća na mimoze sa rupom u sredini, mada nije da znam kako mimoze uopšte izgledaju.

Moj pogled kroz prozor bio je dug sigurno sat vremena, jedan pogled, iz komada.